

La Nació

Setmanari adherit a la Unió Catalanista

Redacció i Administració : Canuda, 14, pral.

PER ABATRE L'IMPERIALISME

Els voluntaris catalans a França

DIA 28 d'Abril de 1915.— Fou terrible el dia del desembarc als Dardanel·ls. Els catalans dels Batallons del Regiment Estranger, igual com els que, per haver nascut a la Catalunya de França, servien als Colonials de Migdia, demostraren ésser tots uns herois.

El legionari català Artur Aragonès, fill de Barcelona, un dels pocs que ja anaven condecorats amb la Medalla Militar i, a més, posseïa la Creu de Guerra, ens en donaria bona raó.

Diu la citació :

«Agent de relligament del Capità - Comandant de la 1.ª Comp. Ha fet el seu servei durant tot el dia 28, sota un foc violentíssim de l'artilleria turca; a les nou hores de la nit, encarregat d'anar a comunicar una ordre al Comandant del Batalló, ha estat ferit mortalment per una bala al ventre i una al cap; arrocegant-se, ha pogut arribar fins on era el Comandant i li ha comunicat la ordre; dos minuts després ha mort, cridant: visca la França! visca Catalunya!»

L'enterraren els seus mateixos companys, entre els quals hi havien dos amics que l'estimaven molt, en Capel i el caporal Llobet.

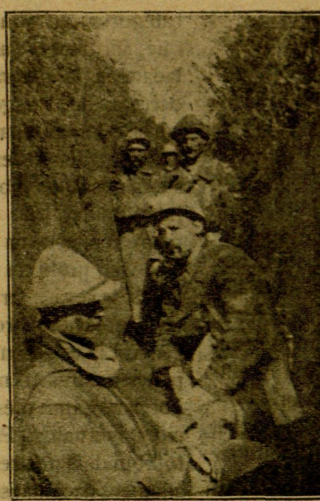
Dia 8 de Setembre de 1915.—Embarcats als Dardanel·ls, sense disparar ni una sola bala, sense que els enemics se'n temessin i sense la més lleugera descàrrega de fuselleria per part d'ells, desembarcàrem a Salònica, el 12, a les nou del vespre; ja feia dos dies que les tropes angleses eren a terra.

Reposen un dia, i el 14, els grecs posen a la nostra disposició el ferrocarril del Vardar, i, tots emocionats, fem la travessia de la Macedònia, la terra on nasqué aquell destructor de nacions que es deia Alexandre el Magne, el creador de tants imperis i causa indirecta de l'anorreament de la patria seva, que ara travessem, poblada de gent de races, idiomes, costums i vestits tan variats, que sembla, allò, més que altra cosa, una moderna Babel...

Pensant en els catalans i aragonesos avant-

Trinxera presa als alemanys durant la batalla del Somme, després d'una lluita heròica

Trinxera situada abans d'entrar a Belloy-en-Santerre. És la que ha costat més sang

D'ambdues trinxeres se n'han apoderat els voluntaris catalans
(Fotografies remeses pel voluntari català Bonaventura Vicens)

passats que travessaren aquella comarca, per a passar les Termòpiles, en èpica lluita, i entrar a Grecia, que un temps fou quasi tota nostra, arribem a Pirovo, on comença la frontera serbia... Mentre sortíem del tren i formàvem, un «taube» búlgar passa per damunt nostre i tira sis bombes, que esclaten vora la via ferria.....

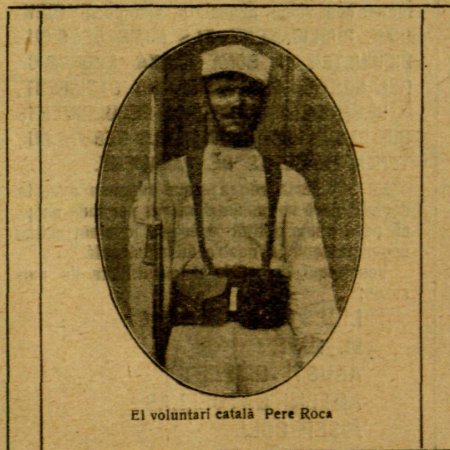
En sent demà al dematí, reprenem el tren fins a Stroumitza, primer vilatge búlgar conquerit per les tropes franceses. Amb prou fei-

nes hem saltat a terra, el fusell a la mà, que ja els enemics ens reben amb un foc infernal... Els obusos i els shrapnells plouen al damunt nostre en horrorosa i eixordadora pedregada; més, a pesar de tot, els fem evacuar la estació, el vilatge i els enretirem tres quilòmetres més enllà encare, enredant-se aleshores una batalla veritable, que dura set hores.

En Llobet i en Marsal, amb la seva metralladora, reben la ordre de defensar la estació, de barrar el pas dels búlgars que pujaven per la via del tren, i ja teniu aquests dos braus xicots, avançant, sota un xafec de bales, amb la metralladora pel davant, que és pitjor que un manat de trabucs, fent caure imperialistes com aquell que fa caure olives

o aglans de l'arbre! Els enemics, però, afinen la punteria i cau un dels companys metralladors, un brau minyó, de Santander, que es deia Eleuterio Vázquez, mort d'una bala al cap; més tard, un carregador que sempre reia i que anava molt depressa a posar les series a la metralladora, fill de la Barceloneta, nomenat Josep Carmona, una bala explosiva li trenca un braç i ha de marxar a ésser curat perquè sofreix dolors agudíssims a conseqüència de la mena de ferides que produeixen aqueixes càpsules usades pels soldats cesaristes; en Llobet es troba sol amb dos voluntaris italians, quan reben la ordre d'aguantar-se al mateix lloc, costi el que costi, i així ho fan, no deixant passar ni un búlgar sense que li enviïn una bala al darrera, que l'atrapa i el detura, calent-ne arreu arreu, com a cireres... Per fi, un Batalló de zuaus arriba a bon temps; els búlgars, arrocegant-se, ens voltaven i disparaven des del darrera dels magatzems de la estació, a menys de cent metres; allí obrírem trinxeres i ens defensem fins el 14 d'Octubre.

La nit passada havia estat tenebrosa i freda com una mala cosa, i ens havíem barallat amb bombes de mà i a l'arma blanca; de bon matí, rebíem la ordre de començar la cèlebre retira-

El voluntari català Pere Roca

da; els búlgars, quan se n'adonen, ens ataquen en columna de quatre; la neu cau abundosa; tot és blanc; els uns i els altres, per una subtil ironia de la temperatura, hem adquirit idèntica aparença, com volent ensenyar-nos, a tots, de quin color hauríem de tenir la consciència.....

Les nits que acabem de passar sense dormir ens han deixat com estemordits i no sentim la por del perill, i, per això, de tant en tant, contramarxem, com a autòmats, plantem cara als búlgars, els ataquem i els fem recular; més ells tornen a perseguir-nos tan prompte comprenen que continuem el nostre camí; tornem a caçar-ne uns quants més, i anem fent la via; més ells ens vénen al darrera, amb més dalit, encare, com a llops famolencs seguint el rastre de la presa; i quan cauen, retorçant-se, exhalen uns udols feréstecs, que ressonen lúgubrement en la llunyania de la blanca estepa...

Aquesta marxa, per entre mig de muntanyes, amb un i dos metres de neu, i un vent que talla la pell de les mans i la cara, i sense veure res més per enlloc que aquella blancor freda, crua, se fa interminable, infinita...

Quaranta-vuit hores sense dormir, ni descansar, sense descarregar-nos del sac ni de l'armament, que pesa uns trenta quilograms, i amb un fret terrible, que molts no el poden resistir i cauen a terra insensibilitzats, erts, no obstant i ésser tots ells homes braus i de gran resistència física, fa la situació més crítica.....

A més, els búlgars van perseguint-nos encare, de lluny, i disparant; nosaltres anem fent via; el coratge i la indignació vers aquells homes mig salvatges i cruels ens reanima un xic; més endavant, acampem i pretenem descansar; emperò els búlgars arriben en gran nombre, com a llops, i ens ataquen. Donen la ordre, al Batalló de la Legió, d'ocupar la cresta o carena que domina un vilatge i de rebutjar els enemics a la baioneta; i, en efecte, pujem a l'assalt i ens atrinxerem al punt ja indicat... Allí veig caure ferit el nostre brau comandant Homó, que mor entre nosaltres, com un heroi. Ens defensem, durant tota la nit, dels contraatacs dels búlgars, amb bombes de mà, cantant *La Marsellesa* i cridant, al compàs de les estruendoses veus dels cançons, *no pujaràs pas!*

Al matí, rebem la ordre de replegar-nos, i, quan sortim de les trinxeres, en Llobet i en Marsal cauen ferits; més tard, un tal Rector, en Millàs i altres. En Llobet té una cuixa travessada per una bala; els companys el recullen i se l'emporten amb el Batalló; així passem el Vardar, i ens atrinxerem a uns quatre-cents metres separats uns dels altres... Comprenem, ara, com, en una batalla moderna, els combatents no poden veure més que el que succeeix als flancs del punt on s'està amagat?

Mentre tenia efecte aquesta retirada, per la banda de l'Albania, els heroics serbis eren embarcats als vaixells amics i portats a Corfú.

Als vilatges, a les llars dels serbis exilats, tot era, en aquelles mateixes hores d'angoixa, profanat i incendiat pels comitadges búlgars i turcs. No es troba un sol ésser vivent enlloc; només cossos de paisans, horriblement mutilats, mig colgats per la neu, o estripats pels corbs i els llops... Més, avui, entrant a Florina i avançant cap a Monastir, els braus fills de la Sèrbia desolada, ja refets, comencen a fer sentir, als imperials de Bulgària, el pes del pecat comès invadint i profanant la pàtria d'altri.....

ARNAU DE VILANOVA

LA PROTESTA DIGNA

LA representació autoritària de l'Estat, a Barcelona, la ostenta un senyor que infinites vegades ha donat proves de no posseir la serenitat i la equanimitat necessàries i precises per a desempeñar el càrrec de Governador civil en una ciutat com Barcelona. Diverses vegades, amb motiu dels conflictes obrers que han esclatat durant el comandament de l'actual governador en propietat de Barcelona i «su provincia», aquell senyor s'ha fet digne de les innombrables protestes dels nuclis obrers barcelonins. I és que el senyor Suárez Inclán, impetuósament—volem creure que sense donar-se'n compte—, diàloga amb ell mateix i arriba a convence's que certes qüestions que en la vida política i social de Barcelona se susciten, només poden ésser resoltes per la violència que representa la intervenció de la policia de totes menes i categories en aquells actes o manifestacions que, afirmant esclats de legalíssima opinió ciutadana, a la nostra ciutat se produeixen. La darrera decisió governativa, tothom ho sab, consistí en entregar a l'autoritat militar als joves catalanistes Fernández, Blanch i Latorre, suara posats en llibertat provisional pel mateix jutge militar que s'ha inhibit, ben justiciàriament, d'intervenir en una causa que, pel que s'ha vist, no hi ha trobat cap delictes que justifiqui la seva intervenció, que el Governador civil cercava i patrocinava.

Ara ja estan en llibertat aquells tres companys nostres en nacionalisme i és ara que es pot parlar amb més desapassionament de l'acció governativa. Parlem-ne, i vulgui deduir tothom dels nostres comentaris una conclusió altament nacionalista i adversa, en absolut, per tant, als procediments posats en pràctica pels poders de l'Estat contra tot quant se refereixi a aspiracions o senzilles manifestacions d'esclats ideològics de caràcter col·lectiu.

Cada vegada que es presenta un fet de la naturalesa del que costà uns quants dies d'empresonament a tres joves que vitorejaven a Catalunya, és cosa corrent contemplar com els elements i agrupacions de tendència més o menys catalana, s'indignen, criden i protesten, fent servir aquella fogosa ira de tema

predilecte de la llur atenció durant uns quants dies i deixant, generalment, de banda aquell tema, quan ja ha sigut prou espremut i explotat. Queden, innegablement, escrites en les planes dels periòdics bells i virulents comentaris; apassionen, fins a cert punt i mentre la campanya dura, als llegidors dels periòdics, en els quals apareixen, però després, desapareguda la candent actualitat que aquell fet suposa, ni es recorden els llegidors dels periòdics, de certs periòdics, d'aquella actualitat ni afegeixen els periòdics, certs periòdics, cap més comentari als molts i molts que en pocs dies hi hauràn dedicat. Què indica, què significa, això? Senzillament. Que, de vegades, en les campanyes empreses pels periòdics adictes a una determinada modalitat del nacionalisme, no hi campeja, desinteressadament, el noble esperit ideològic que, amb una excessiva bona fè, li regoneixen els llegidors que aquells periòdics tenen i que molts d'ells, a voltes, no combreguen pas amb les mateixes idealitats per aquelles fulles quotidianes expandides i divulgades.

La protesta persistent i continuada per les accions que cometen els nostres adversaris, que són els aduersaris de les aspiracions catalanes, no ha pas de realitzar-se, només, quan en arribar una violència de l'autoritat els periòdics protesten, no. Aquella protesta deu manifestar-se sempre i no cal pas exterioritzar-la d'una manera estrident, puix tenim experiència, perquè a Catalunya ha succeït, de com les grans i aparatoses protestes, de comentaris fogosos i actituds excitades, han desaparegut, han mort, anant tots o bona part dels protestants cap el terreny on els periòdics i els nuclis directores de la respectiva política, rectifican actuacions i actituds anteriors, els han conduït, això és: a fer acatament, quan no a col·laborar-hi sòrdidament, als organismes composts i influenciats pels homes i institucions sostenidors de l'estat actual de no resplandiment i manca de preponderància dels atributs autonòmics que el poble català reclama.

La protesta digna és la que es porta a cap sense interrupció, propagant els ideals i no avenint-se, mai, a ésser assimilats ni a les orientacions, ni als procediments, ni a les organitzacions de la política de l'Estat. Quan un cas com el de la detenció dels tres joves Blanch, Latorre i Fernández se presenti, hem de pensar, tots, que és conseqüència lògica de la faïç que té d'actuar i obrar l'esperit advers a les justes reclamacions nacionalistes catalanes. Un governador descendint a la categoria de senzill i humil agent de policia i entregant a uns detinguts catalanistes a la jurisdicció militar—que més tart s'inhibeix—és un cas que demostra. una vegada més, la fonamental disparitat de criteri que existeix entre els homes que viuen i actuen d'acord amb uns procediments de govern basats en la centralització més absoluta i un poble que proclama la llibertat dels seus ideals arredoçant-se alentorn del nacionalisme i de les coses al nacionalisme afectes.

Diguem-ho: la protesta digna no és mai oportunista ni baladrera, sinó que, pel contrari, ben seriosa, és la que s'exterioritza permanentment, eixint, amb tota naturalitat, de les accions dignes que, en nom d'un ideal, van portant-se a terme en l'interior dels pobles.

A tots els nostres llegidors

Anc que ens sigui dolorós, anem a posar en pràctica, avui, el que durant unes quantes setmanes hem vingut anunciant, això és: EVIDENCIAR, PUBLICAMENT, ELS NOMS DELS QUE DIFICULTEN LA BONA MARXA ECONOMICA DEL NOSTRE SETMANARI, NO SATISFENT, A PESAR DELS AMISTOSOS REQUERIMENTS QUE ELS HI HEM DIRIGIT, ELS REBUTS QUE TENEN PENDENTS DE PAGAMENT.

Es amb certa recança que adoptem aquesta decisió, però no podem demorar per més temps el pendre una actitud enèrgica que normalitzi completament la nostra Administració.

Veu's-aquí, doncs, la primera llista de morosos:

**LLUIS PUIG I ROURE
M. JUVÉ
AGUSTÍ GISPERT
ANTONI GATUELLAS
JOSEP COLL**

Els neutrals

DURANT aquests darrers dies, la nostra ciutat ha sigut teatre de bullangues neutralistes. Elements que a la vida catalana ja no són més que una deixalla de les passions esvaïdes del segle XIX, han pretès representar un matís de la opinió pública, com si la opinió col·lectiva d'un poble o d'una ciutat pogués ésser integrada altrament del pensament conscient dels seus ciutadans, de tots els esgarips que s'exhalen de les seves col·leccions zoològiques. Potser es pot ésser neutral i ésser una persona respectable; però hi han elements a la nostra ciutat als quals el repòs i el silenci fóra la llur millor actuació; car així ningú no s'adonaria que existissin, i aquesta fóra la única manera de conservar una equívoca—no en tenen d'altra—auriola de prestigi.

Cal estar ben convençut que d'un segle a a un altre els anhels ideals, àdhuc els anhels polítics, han ascendit, sempre emportats per més altes fretures; aquell sentiment lliberal que un temps s'exaltava en defensa de la Constitució, ara demana les socialitzacions més atrevides; tot ha caminat i ha anat endavant. I quan això succeeix i la consciència pública té ja noció d'aquest gloriós esdeveniment, atrevir-se a reviscolar un partit per a declarar-se defensor del plet perdut d'en Pere o d'en Jaume, sols pot concebir-se que es produeixi en una població muntanyenca, on per les dificultats de contacte amb el món, com a darrera nova, es tingui totjust notícia de la mort del general Prim; però en una ciutat, en una capital, alçar-se i organitzar-se per una causa tan cànida i encare proclamar-ho pels carrers, té en la concepció pública la mateixa valor que si demà un grup baladrer es presentés a la Rambla declarant-se amb furia epopeica partidari del *platillo amb escalunyes* o de l'*ou com balla*.

I gent que ha d'ésser classificada dins de aquesta categoria social, són els neutrals de Catalunya; aquests, i els que es declaren partidaris de la neutralitat perquè tenen la convicció arrelada i ferma que això és com declarar-se partidaris de la comoditat; mesquí concepte de la comoditat que tenen també aquests altres; estan ben convençuts que la cosa més còmoda és la immobilitat, i en defensa d'aquesta tesi són capaços, abans de moure's, de deixar-se pendre l'ànima, i, el que encare per ells és més, les sabates i tot. La qüestió és no bellugar-se, restar sempre en la mateixa posició; i si el món s'enfonza que s'enfonzi!

No caurem nosaltres en la furia ascètica de combatre per sistema la comoditat. Renunciar idealment a la comoditat, és abdicar de la victòria; els pobles i els individus deuen aspirar tots a la comoditat; però no a la fúnebre comoditat de la inacció i de la mort, sinó a la de la vida, a la de moure's gentilmente, a la de poder desplegar les llurs accions amb la gràcia ingènita de la fecunditat i de la deslliurança. Aferrar-se a la comoditat del jaç malavinent per mandra d'alçar-se, és com si volguéssim ensopir en nom de la pau les vigories més excelses de l'esperit humà, tansols perquè un dia elles, per no deixar-se trepitjar, han contribuït a la guerra.

Es en les excel·lències futures on cal tenir sempre els ulls, i és per la possessió dels llurs generosos beneficis que és déu saber sacrificar els nostres benestars mesquins. Si la intervenció, sols sigui espiritual, en la lluita, representa incorporar-se a la renovació lliberadora que s'origini d'ella i veure's alliberat del menyspreu que demà els lluitadors generosos tindran pels usurers miseriosos i covards, obstinar-se en no intervenir sols pot ésser fruit de preferències impotents o de timideses malaltices; i això no són signes de neutralitat, això són signes d'ésser una pobre gent o una colla de curts de vista.

PERE CARDENAL

De París estant

AVUI, en mon passeig quotidià de *boulevards*, no podia apartar-me la visió, vista en ruta, dels que la fam llença a la noble i generosa França.

La Espanya dels aventurers torna a reviure; la dels miseriosos de tot temps, dels quals cada tren arribat ne porta una nova glorada.

Els inquiets, els inadaptats, els mal feiners, els incapacitats per a tota mena de treball que no sia el més rudimentari conreu de la terra, els han explicat que hi ha una terra nomenada França, aon, segons diuen, els homes hi manquen, i aon el treball hi és remunerat a preus inversemblablement elevats, sense gairebé aquilotar la qualitat de la feina.

I els veureu—mai tan justament com ara es poden nomenar així— a remades; gent pellingosa entre la qual, afortunadament, no se'n veu gaire de catalana, baixant dels vagons tota mena d'artefactes, omplint els molls de les estacions com Tarascon, que pels seus diferents enllaços fa que se'n hi aglomerin de diferents indrets, sense saber aon han de dirigir-se, no solament per desconèixer les combinacions de trens, sinó perquè ni tansols s'han orientat pensant a quin punt han de dirigir-se.

Els preguntèu de quin poble són i us contesten el nom de la *provincia*; els demaneu ofici i no en tenen, però us responen que van a treballar, a França, *a lo que sea*. La família l'han deixat, els que'n tenen, per tal que es busqui els mitjans de guanyar-se la vida tota sola...

I la França, la noble França, se'n condol, però no pot pas abastar per a tots, majorment quan els propis fills estimats necessiten, avui, tant i tant, de llurs sacrificis.

L'allau de miseriosos, en gros nombre, s'arredoca entorn de l'esquifit edifici del consolat, implorant ocupació, un mós de pa, el retorn al menys...! I surten a colles, demacrats, pàlids, sense coratge, portant sobre d'ells l'estigma del vençut i es van desgranant després a petits grups, més tard, de tres en tres i de dos en dos, fins que, en restar-ne un d'isolat, es mira amb temença els transeunts, cedint-los, ben volenterosament, el pas, com goç que, lluy d'afecte, temi a totes hores la puntada de peu o el colp de pedra, de trascantó...

J. RODERGA I CALMELL

París, 4 Septembre de 1916

Pels caiguts

TOTA lluita determina baixes, i, per tant, és lògic que en els nostres rengles, en els rengles dels nacionalistes catalans, hi hagi també víctimes. La solidaritat, la germanor, el comunisme, mana que aquells que no han tingut la malhaurança de caure, ajudin, amb totes llurs forces, als caiguts.

Tots els que en una forma o altra lluitem de debò per tal d'assolir la llibertat de la patria nostra estem exposats a ésser víctimes de l'odi que es remou dins l'ànim dels nostres adversaris. La condició de veritable lluitador inclou, fatalment, l'estar exposat a caure. Cap nacionalista de cor, mentre la lluita per Catalunya continui, pot dir: Jo mai cauré. Preocupar-se dels que cauen bregant per la llibertat de Catalunya és, doncs, pels nacionalistes sincers, pels lluitadors veritables, una qüestió no sols de generositat, d'altruisme, sinó que, ensems, és un afer de previsió, d'egoisme.

Pensem que un dels trets característics dels pobles i dels homes civilitzats és l'ésser previsors; les races i els homes de mentalitat primitiva o semicivilitzada, careixen o tenen molt poc afinat el sentit de la previsió. Homes de cor aixerreit i de mentalitat molt curta seràn, doncs, els que, bregant pel triomf d'una causa qualsevol, de l'autonomia de Catalunya, en el nostre cas, no es preocupin d'aliviar la sort de llurs companys de lluita caiguts.

Aquesta qüestió dels caiguts per la llibertat de la nostra nació no ha sigut en aquests darrers anys gaire preocupadora. La manca d'importància de la referida qüestió és, sens dubte, el que ha determinat que la organització encarregada de preocupar-se'n—l'Associació Catalana de Beneficència—no hagi assolit la fortitud que el ja nombrós estol d'homes que nodreixen els rengles del nacionalisme català dóna dret a pensar que havia hagut d'atànyer.

Al seny i patriotisme dels fins ara sostenidors de l'organisme esmentat es deu el que els nostres tres volguts companys, Blanch, Latorre i Fernández, nacionalistes darrerament caiguts en la gran brega per la llibertat de la patria, hagin tobat un important alivi en mig de llur dissort.

Més pensem que si l'Associació ha pogut complir, en aquest cas, amplemment amb el seu deure és degut al poc esforç quantitatiu que ha tingut de realitzar i, com hem dit abans, al molt temps que feia que no tenia que realitzar actuació de cap mena.

Cal recordar, com hem dit al principi, que la guerra que els nacionalistes catalans portem a cap contra els nostres adversaris per tal de fer triomfar els ideals de Catalunya produirà en els nostres rengles moltes baixes. Ningú pot determinar quants seràn, dels nostres, els que cauràn en aquesta lluita. Ningú pot concretar de quina mena serà llur caiguda. Ningú que veritablement lluiti per Catalunya pot afirmar que mai serà víctima de les mesures coercitives que en contra de nosaltres, els nostres enemics puguin pendre.

Lluitadors per la llibertat de la nació catalana! Per solidaritat i per altruisme i per egoisme, enfortiu la organització que vetlla pels qui cauen lluitant per Catalunya.

R. RÀFOLS I CAM

FANTASIA

Catalunya i el discurs d'en Maura

Jo penso que el discurs d'en Maura, que tan de rebombori ha mogut, l'ha motivat exclusivament Catalunya. Si Espanya hagués estat sense Catalunya, la neutralitat hauria estat, per al Govern de l'Estat, una cosa tan natural com les pomeres fent pomes.

La guerra europea, per al castellà, que, segons l'Unamuno, és l'espanyol pur, té un interès igual que un altre fet qualsevol ocorregut a les terres més estranyes del món. Puix l'Unamuno, que és l'únic psicòleg espanyol, o, quan menys, que de psicologia espanyola ha tractat, assegura que l'espanyol no té res que veure amb l'europeu, que Europa comença als Pirineus, i el continent africà, psicològicament, és molt més amunt de l'estret de Gibraltar. Perquè un Govern espanyol, neutral, interpretaria fidelment la expressió del sentir del seu poble, d'aquest poble que, segons l'Unamuno, solament es preocupa de la vida d'ultratomba i al qual res l'importa Europa i la civilització, i menys encare deixaria d'interessar-li aquesta guerra, tenint en compte que la religió i la vida del més enllà no hi entren absolutament per a res. I, potser, més bé que neutralitat, el calificatiu que millor escauria a Espanya, sense Catalunya, fóra el de indiferència. Emperò a l'Estat espanyol s'hi troba Catalunya, i els catalans pensem ben diferentment dels castellans. Aquesta mania o naturalitat de pensar diferent és la preocupació constant dels castellans. No en tingueu cap dubte: en Maura, amb l'aprovació de tots els polítics madrilenys, ha pronunciat el seu discurs, i aquest discurs ha estat efecte de l'actiu de Catalunya.

Recordareu que, quan se declarà la guerra europea, tots els que ens creiem amb criteri publicàrem quelcom respecte de la mateixa. Entre aquestes persones de criteri, a més de qui us parlà, hi havia en Xenius, en Cambó, en Pol i algun altre que no pot tutejar-se amb nosaltres. En Xenius, vinga enviar lletres a Tina i retreure l'Autoritat, l'Anarquia, els Joves, els Vells, la Disciplina, el Desordre i demés malsendregos carlins i d'apagallums. En Cambó, creient, de bona fe, que la guerra era com un plet, o, millor, com una batuda a un poble sense batlle, aconsellava a Bèlgica que es deixés pendre la gorra i que, durant les garrotades, fugís com pogués. En Pol, com aquell que prepara eleccions, vinga assegurar que els al·liats perderien. Emperò vingué la gran batalla del Marne, i, com si en Cambó, en Xenius i en Pol fossin alemanys, es giren d'espatlles a tot el que havien dit. És que que no hi havia batalla al Marne solament; a la Lliga hi havien més partidaris dels al·liats que germanòfils; a l'exèrcit francès hi formaven catalans d'ençà i d'enllà, i La Veu, tan amiga d'abolir la raça, es deixava perdre una magnífica ocasió, per tenir-hi en Jofre de generalíssim, en Pams de President per aproximació, i els generals Foix, Castelnau i Roques, l'hisendista i ministre Ribot i tants altres que la raça catalana dona prolíficament, no contant-hi els alumnes de la escola de la Lliga, fins els que

parlen castellà als seus fills, quals alumnes, si la modestia, que és llur característica, no els privés de donar-se a conèixer, espeterrarien el món.

Doncs, bé; seguint la narració, succeí que en Brousse, diputat per Perpinyà i home molt entremaliat, començà a fer viatges cap a Barcelona, sol i acompanyat d'en Pams. Una vegada, recordareu haver llegit que aquestes dues personalitats hagueren de marxar de Barcelona—segons digueren els diaris—en virtut d'ordres terminants, i no de França. Al cap de cert temps, s'organitzà la expedició de catalans a Perpinyà, a la qual hi concorregueren quasi tots els intel·lectuals de Catalunya, encare que molts d'ells, abans de partir, hagueren de passar per la Lliga per a pendre una polzada de la capsa de Santa Prudència. I allà comencen els francesos a encreuar catalans, el primer de tots en Guimerà. L'entremaliat d'en Brousse té l'acudit de fer que la Diputació demani la cèlebre biblioteca, corpus de la ciència francesa, i amb això ve en Poincaré, que fou com si diguessim el mateix Poincaré. I vinguen creus! El temps passant, l'exèrcit dels al·liats va fent-se potent, La Nació vinga publicar articles parlant dels voluntaris catalans i vinga cercar padrins per als homes que lluiten per la llibertat del món; els rossellonesos, per la seva part, cop de recordar que Catalunya és una, i endavant.....

Tot això no passà per alt a la gent de Madrid; al contrari, les coses de Catalunya, per a aquells homes, sembla que siguin vistes amb ulleres d'augment. Les visites d'en Brousse i d'en Pams els molestaven; allò de fer un regiment català els indignava; una postal amb la figura d'en Jofre duent berretina i empunyant la falç els treia de polleguera. Més, tot això era cosa de la Premsa. La cosa més salada de totes ve quan els Ministres entren en funcions: Els francesos visiten la Escola de Bells Oficis, i la troben excel·lent. Sí?... Doncs el Ministre corresponent emet una Reial Ordre prohibint a la Diputació crear cap més escola. Tan contents que estaven amb les flamants condecoracions Von Xenius, el professor Terrades i altres, i el Ministre corresponent els diu que no les podran lluir. El Govern francès admet, per als efectes de la censura, l'idioma català, i en Maura, aleshores, una especie de Ministre de la Llengua, se'ns despenja amb tot allò de «el único idioma español». Tots els Ministres, «en ramillete», responen a la qüestió catalana, declaren que, sobre aquest afer, ni tan solament poden dialogar... Els catalans demanen enrobustir la Mancomunitat, i s'anuncia un projecte de prefectures, que constitueix la decapitació del primer organisme català...

Però tot això és res. La bona fou quan en Cambó digué allò de la Conferència de la pau.

Com que les Corts estaven a punt d'obrir-se, als polítics de l'Estat els restava la esperança de que en Cambó rectificaria; però, ah, nois! quan senten que en Cambó ratifica, aleshores ja no els quedà cap dubte: demanava el reconeixement de la nació, perquè algú li devia haver promès quelcom, puix en Cambó només per la força dels de la Lliga no hauria tingut pit per a donar un tò tan alt. Els fets han vingut a demostrar-ho. En Cambó diu que marxa a Suïça; però, abans, pera despistar el Govern, la Lliga diu que vol fer propaganda per Galícia, Astúries i Basconia... Al cap de pocs dies d'ésser fora en Cambó, el Govern reb la primera nota dels al·liats, que causa pànic. Al cap d'alguns dies més, els Ministres reben la segona nota. A tot això, en Cambó ha visitat ja el front de lluita, i en Pams no el deixa de petge. En aqueixa segona nota sembla que es demanen un parell de ports que siguin com a propis dels al·liats, quals ports han d'ésser al Mediterrani, probablement un a Mallorca i un, o dos, a la costa catalana continental. Tot això—devien pensar els de Madrid—, no podria ésser una trama dels catalans per a passar-se als francesos?... Perquè si els francesos se fan amos de la costa, una agitació per l'interior costaria poc d'organitzar, tenint en compte el gran nombre d'afrancesats que hi ha...

I doncs què! Us penseu que baden els polítics de Madrid?... Això els ha semblat veure-ho clar i amb les ulleres d'augment. Aquí, el més difícil era trobar la solució. Sembla que aquesta ha estat deguda al secretari del comte de Romanones. Els hauràn dit: Si nosaltres demanem explicacions a França, no voldrà donar-nos-les; d'en Cambó i companyia, no ens en podem fiar. I, en canvi, cal anar depressa, o si no, no hi serem a temps. El cas és que el secretari d'en Romanones tingué una pensada que fou la següent: Catalunya, a cap preu ha de passar a mans de França, i nosaltres ens trobem en la situació de no poder obrar directament; el mitjà seria decantar-nos tots plegats pels al·liats, i, d'aquesta manera, els lliguem de mans i no ens faràn mal. Però la dificultat estava en treure de la passiva neutralitat els espanyols, en que entenguessin que la neutralitat havia d'ésser activa, o, si es vol, dir que la neutralitat ja era finida. Això, ni els lliberals ni els cromàtics republicans ho podien dir, perquè ja estàn esgargamellats. S'havia de menester un home que els anés bé, i aquest fou en Maura. En Romanones li contà la feta, dient-li: Mira, jo, els pactes, els tenia amb en Dato; d'aquí endavant els tindrà amb tu; però és necessari que facis un discurs proclamant la necessitat d'empendre'ns una nova orientació internacional; si ho fas així, no veuràs mai més un Maura, no! i, totseguit, el dia que vulguis, et cedirà el govern.

I en Maura fa el discurs de Beranga... I el discurs de Beranga és fet perquè Catalunya—oh, eterna mania dels nostres adversaris!—no pugui separar-se—com diuen ells—d'Espanya...

M. ROSSELL I VILA

S. CARBONELL I PUIG

COMISSIONS :: REPRESENTACIONS

:: ADMINISTRACIÓ DE FINQUES ::

CABLE: SUBUR APARTAT DE CORREUS: 226

::: SANTIAGO DE CUBA :::

AL VOL

Imprecisió i inconsistència

PER l'ambient polític de l'Estat espanyol sura quelcom impalpable, que la germanofília, però, que pateixen la majoria dels components seus ho fa devenir tràgica i muda esfinx, que sembla indicar, talment, per a molts homes, que el proper abandó de la neutralitat de l'Estat espanyol, davant de la guerra d'Europa, és un fet indiscutible.

A aquest quelcom impalpable, la generalitat dels súbdits de l'Estat espanyol hi lliguen i relacionen la més mínima acció política dels capítols dels partits espanyols, fent derivar de tota una munió de fantasies o realitats—no volem escatir-ho—els motius que fan viure mig esverats o esverats del tot a un sensfi d'homes de tendències germanòfiles que els esgarria el pensar, només, que el seu país hauria d'ajudar—sí, realment, la neutralitat espanyola es trencava—a França, la de la declaració dels drets de l'home i la expulsió de les ordres monàstiques, i a Anglaterra, la perfidiosa, segons diuen, i enemiga tradicional, segons s'afirma, de la Espanya, estat lliure i constituït.

No ho comprenen ni ho volen comprendre que la sort i el destí de l'Estat, com la sort i el destí de tots els pobles, de tots els Estats del món, pot anar i va estretament lligada a les accions generals que al món se porten a terme... És per això que a aquells homes tot els esvera i els espanta.

Una determinada acció d'un polític, un discurs d'en Maura o de qualsevol altre professional de la oratoria, són suficients per a promoure un pregón trasbalsament de coses i actituds aparentment sòlides i ben fonamentades.

I és que tots els homes, súbdits incondicionals de l'Estat espanyol, per la imprecisió de l'ambient polític que per tot l'Estat sura, pateixen, en la respectiva situació política i personal, la mateixa imprecisió que sura per l'ambient i la mateixa inconsistència que tenen les coses, actituds i situacions més genuïnament, més peculiarment espanyoles i lligades, per tant, als artificiosos organismes àrbitres i sostenidors de les orientacions i la vida tota de l'Estat.

Falsa municipalització

Pretenent municipalitzar tot el que es refereix a la indústria funeraria, tan lucrativa, per als que s'hi dediquen, l'Ajuntament de Barcelona té concedida la explotació d'aquell servei a una empresa poderosíssima, que, com tantes altres i pel sol fet d'ésser poderosa, està ocasionant a la ciutat un munt de perjudicis que recauen directament, naturalment, sobre tots els barcelonins, que són qui alimenten i fan viure tots els organismes constituïts a la faïça burgesa que trafiquen amb la vida dels ciutadans i adhuc, com en el cas de l'abusiva i fúnebre empresa de que parlem, amb la mort dels mateixos.

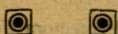
La explotació—explotació de debò—del negoci funerari, monopolitzat, avui, per obra i gràcia d'un ajuntament de la ciutat, per una potent empresa, ha ocasionat, com tothom sab, un sensfi de desordres públics, que cada dia augmenten i es reproduïxen, degut a que la empresa de que parlem, emparada per la vigència d'acords consistorials que, per esperit de justícia i de ciutadania, deurién ésser revocats, pretén impossibilitar l'exercici de la indústria funeraria als petits industrials que, fóra de la organització monopolitzadora, exerceixen, amb notables avantatges per al públic, aquell mateix negoci.

L'esperit dels ciutadans, a Barcelona i a Catalunya en general, sempre, gairebé per instint, és

contrari de les poderoses empreses que tenen a son càrrec la explotació de serveis públics. I és que el nostre poble, aimant de que sigui respectada la pròpia sobirania, està tan gelós d'ella, que no consent, de cap manera, que li sigui arrabada per les fortes i grans empreses que disposen de tots els ressorts i influències que precisen, a l'Estat espanyol i també a Catalunya, per a exercir, amb completa impunitat, els més descarats atropells als drets i a la dignitat del poble.

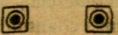
El cas de la empresa funeraria a que ens referim posa de manifest, una vegada més, la il·lògica organització de la vida de les ciutats, i evidència, ben palesament, que és de necessitat, concretant-nos, en aquesta qüestió, a Barcelona, que les modernes teories municipalitzadores i, encare més, les noves doctrines que aspiren a socialitzar la vida individual i col·lectiva dels pobles, facin entrada a l'Ajuntament barcelonès i, amb els acords seus i amb les seves decisions, desterrin el fals i vell sistema de govern municipal a base de totes les tares i defectes que predominen dins de les organitzacions capitalistes, perpetuadores del règim de propietat individual.

L'Ajuntament de Barcelona, compost per representants d'idealitats burgeses, no ha sentit encare la veu de qui representi, amb tota integritat, la tendència veritablement municipalitzadora i netament socialitzant. Els nuclis populars barcelonèsos, per una sèrie de doloroses experiències que posseeixen, no han de conformar-se amb que de les deliberacions consistorials puguin sorgir-ne, mai, acords que lesionin els interessos comuns, així com tampoc que menyspreuin els inviolables drets individuals, i han de decidir-se a exigir dels que els representen i dels que aspiren a representar-los el compliment d'una actuació veritablement municipalitzadora, que vol dir que l'administració, la bona i justa administració dels serveis públics vagi a càrrec dels respectius ajuntaments—com a representació directa i immediata dels ciutadans—i no consenti, per tant, l'abandó dels col·lectius interessos a les empreses monopolitzadores que, com la que es titula de Pompes fúnebres i tantes altres, comercien despiadadament amb la vida i amb la mort de tots els ciutadans de Barcelona, explotant una falsa i gens recomanable municipalització.

AVIS D'ADMINISTRACIÓ

**Recomanem a tots els nostres
amics-corresponsals als quals els
hi tenim enviats rebuts per al co-
brament, se serveixin enviar-nos
totes les quantitats que tinguin en
poder seu per tal de facilitar la
bona marxa econòmica del nos-
: : tre setmanari : :**

**MIGRANYA, DOLORS NEURALGICS
: : : FEBRES, Etc., SE CUREN AMB**

En venda: Centre Productes Farmacèutics del Dr. Andreu, J. Uriach i Cia., J. Segalà

Al detall: En totes les farmàcies CAPSES D'UN CATXET : 35 cént.

NOTES DE LA GUERRA

De les hores de lluita i de treva

ESTEM contentíssims d'una nova que felicitament és certa: El Govern francès ha concedit oficialment llibertat per a escriure en bretó, en idioma celta, als fills de la Bretanya que són a les fileres de l'exèrcit, i a les seves famílies, nomenant dos oficials també del mateix país per a la secció de censura.

Els nostres companys rossellonesos i de la Cerdanya estan esperançats de que, dintre poc temps, i gracies al brau general empordanès Margarit, hi haurà certa llibertat per a l'ensenyament de l'idioma català en determinades comarques catalanes que, des dels temps de Felip IV, de funesta recordança, formen part de l'Estat francès.

Cada setmana surten del camp de la Valbonne una cinquantena de voluntaris cap a les trinxeres de primera línia; són agrupaments de reforç, que arriben a la Legió Estrangera, i es componen de voluntaris nous i de ferits, curats ja, més a cada Companyia hi ha algun català. — S. Paesa. Leg. Estrang.

Alguns voluntaris dels que són en depòsit a l'Algeria han demanat fer-se ciutadans francesos, i, un cop ho han lograt, han passat als altres cossos de l'exèrcit, un d'ells a l'artilleria pesada. — Asbert. Leg. Estrang. R. M. A.

Tots els companys que han rebut el llibre *Contes fatídics*, de l'Anfós Maseras, estan ben contents de debò, del llibre i de la bella dedicatòria. Moltes gracies de part de tots ells. — Jaume Pou. R. M. Leg. Estr. 3er. Bat. 11. C.*

Del Ministeri de la Guerra de la República Francesa al Diputat dels Voluntaris Catalans, M. Emmanuel Brousse, és la lletra següent:

Senyor Diputat:

Vós heu volgut demanar-me si seria possible remetre, a les famílies dels voluntaris catalans que han mort per la França, un exemplar del Diploma instituit per la llei de 27 Abril 1916.

Jo tinc l'honor de fer-vos a veure que aquesta qüestió deu ésser resolta per l'afirmativa.

Els noms d'aquests voluntaris deuen ésser remesos pels Depòsits dels cossos de tropa, interessats del coneixement del servei i encarregats d'estendre els Diplomes, els quals seran adreçats a les famílies, quan el moment arribi, per la via diplomàtica.

Us serà enviada resposta, aviat, sots el timbre del «bureau» corresponent, pel que feu referencia a la qüestió de la pensió o socors anual a les famílies dels voluntaris catalans morts a la línia de foc o als mateixos legionaris ferits o mutilats.

Us faig ofrena, senyor Diputat, de la meua més alta consideració.

El Ministre de la Guerra, General Roques.
A. DE V.

UMB

KALMINE

Del darrer onze de Setembre

Lliberació dels empresonats

A PROP de les onze del matí del passat diumenge varem adreçar-nos cap a la presó cel·lular, amb l'objecte de visitar els nostres tres companys, els joves nacionalistes en Jaume Blanch i Benet, en Josep Fernández i Puig i en Domènec Latorre i Soler, arbitràriament detinguts, com saben tots els nostres llegidors, durant la jornada de l'onze del actual. Un xic abans d'arribar a l'ergàstula vegérem ja nombrosos agrupaments de patriotes que, impulsats pel mateix desig que es removia en el nostre ànim, ens havien precedit en el romiatge. Més tot just varem arribar a la proximitat de la presó suficient per a regonèixer les persones que integraven dits agrupaments, rebérem la sorpresa agradabilíssima de distingir en un d'ells un dels caiguts per Catalunya, el nostre bon amic en Domènec Latorre.

Quàn els hauràn deixat anar?—ens preguntàrem endevinant que els seus dos companys de captiveri deurien estar entre altres agrupaments, i ensems ens posàrem a córrer vers l'esmentat amic amb el fi de felicitar-lo. Li vàrem preguntar detalls referents a la lliberació d'ell, d'en Blanch i d'en Fernández, i ens respongué que a les 9 d'aquell mateix matí havia anat a la presó un delegat del jutjat militar i després d'haver-los fet signar una providència i fer-los-hi prometre que no s'absentarien de Barcelona i que cada diumenge es presentarien al domicili del jutge militar, se'ls hi retornà la llibertat que tan injustificadament se'ls hi havia detentat.

Ens explicà també alguns detalls referents a llur captiveri; l'absoluta incomunicació en que restaren una vegada tancats en els calabossos de la delegació de policia del passatge d'Ortígoza, incomunicació que determinà que en Blanch, que quan se'l va agafar fou salvatjament bastonejat per part dels subordinats de l'inepte i fracassat governador que patim, no pogués rebre, tal com deiem en el número passat, els auxilis del doctor en Daniel Girona qui, enterat que un dels detinguts havia estat bàrbarament maltractat, esmerçà la major part del dia 11 del present en cercar-lo inútilment per totes les delegacions de policia, pel Govern civil, pel Palau de Justicia..., convenientment proveït d'una ampolla d'aigua blanca i venes; la conducció des dels calabossos de la Capitanía General fins a la presó, a peu i emmanillats, en mig de mantes parelles de civils, talment com si fossin terribles malfactors, etc....

Saludàrem després a en Fernández i a en Blanch qui es trobava quasi del tot restablert de les nafres rebudes.

Mentre tant anaven venint més i més nacionalistes que, amb la joia que és de suposar, estrenyen efusivament la mà dels lliberats.

Vegérem a nombroses gentils senyorettes que portaven formosos poms de flors destinats als que creien presos, a tots els nostres companys de redacció, que corporativament s'hi trelladaren, al president de la patriòtica Associació Catalana de Beneficència, en Vicens Ballester, qui, amb destí, també, als caiguts per Catalunya, portava abultosos tortells i a diversos individus de la Junta Permanent de la Unió Catalanista.

Aprop de les dotze, quan se va creure que ja no vindria ningú més a visitar als empresonats, la majoria d'aquella multitud de patriotes se dirigí vers el Casal del Districte II, amb la intenció de celebrar la lliberació dels empresonats. Més, aquells nacionalistes, volgueren, abans, al peu del monument erigit a l'home que personifica l'heroisme i l'abnegació dels catalans de 1714, jurar de nou fidelitat eterna a Catalunya. I els tres joves

deslliurats, contemplats per tota la gentada descoberta, posaren al peu del monument les flors que els havien ofrenat les dones catalanes.

La concorència, cantant el nostre Himne Nacional, entrà al C. C. del D. II, on se disposà una taula de cap a cap de sala i es prengué un vermouth. Abans d'asseure's, *Els Segadors* foren cantats altra volta i en Jaume Blanch donà entusiastes visques a l'Associació Catalana de Beneficència.

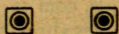
A la taula presidencial, s'assegueren els tres joves llibertats, el vice-president de la U. C. i un periodista.

Brindà, després, en Martín, de *La Tralla*, en Roig, de *La Coronela*, María Forcada, en nom de l'*Agrupació Feminal Nacionalista*, en Quintana, de la *Juventut Catalanista*, el senyor Fernández, pare d'un dels deslliurats i el senyor Manén, vice-president de la Unió qui, després de fustegar durament al governador i d'enaltir el sentiment nacional català, s'adreçà al periodista que s'asseia a prop seu i li digué que ja que era l'únic representant de la premsa que havia concorregut a aquell encoratjador acte, fes el favor de fer públic el coral agraïment que els llibertats, llurs famílies i tots els companys allí presents sentien per totes les persones siguin de la dreta, siguin de l'esquerra, que havien mostrat interès i havien fet gestions a favor dels joves detinguts.

Respecte a que el periodista esmentat fos l'únic representant de la premsa que assistia a l'acte, hem de fer constar, sentint tenir que rectificar al vice-president de la U. C., que no és cert, doncs nosaltres, els representants de LA NACIÓ, que mai hem sigut redactors d'aquell diari, que «tantes vegades ha contribuït a engroïr manifestacions oficials, fent bombo per a que la gent de nostra terra acudís a rebre tota mena de representants del centralisme», bé hi erem.

El que és que no teniem seient a la presidencial...

La festa acabà cantant de nou *Els Segadors*.

Concurs per a la publicació d'una "GEOGRAFIA DE CATALUNYA" de caràcter elemental

L'Associació Protectora de la Ensenyança Catalana recorda que el dia 30 dels corrents, a les vuit del vespre, quedarà tancat a les seves oficines—Canuda, 14, principal—el terme de la presentació de treballs per al concurs obert per a la publicació d'una *Geografia de Catalunya*, de caràcter elemental.

S'ofereix un premi de cinc centes pessetes per aquest objecte pel distingit patriota doctor don Antoni de P. Aleu. Altrament, l'editor don Albert Martín concedeix, com a accésit, els sis grans volums de la seva publicació *Geografia General de Catalunya*.

Els treballs que es presentin a concurs deuràn correspondre en extensió a la de un llibret de 8 per 14 centímetres, de 100 a 290 planes de lletra clara de impremta.

Deuràn ésser redactats en llengua catalana i no limitar-se solament a la geografia física, política, civil i eclesiàstica, sinó donant, a més, cions de geografia comercial, industrial i agrícola i de les modernes comunicacions.

Es recomana la presentació d'alguns mapes, podent-se valer, per a confeccionar-los, dels mapes no existents.

Per a més detalls, dirigir-se a les oficines de l'Associació Protectora, Canuda, 14, principal, qualsevol dia feiner, de onze a una del matí, o de cinc a vuit de la tarda, en que es facilitaràn exemplars del cartell del concurs a tothom que ho sol·liciti.

Pels homes que lluiten per la llibertat del món

MALORAT les furies neutralistes de certs elements regressius que pretenen influir en la vida política de Catalunya, la nostra terra ha demostrat que si bé era neutral, perquè també l'Estat on Catalunya pertany ho és, no per això deixava de sentir aquell neutralisme d'una faïç que li feia dirigir totes llurs simpaties i sentiments vers els pobles que lluiten contra Alemanya i Àustria.

A Catalunya, la neutralitat espiritual no existeix, a Catalunya, no hi pot existir.

Des del moment que la sang catalana ha sigut vessada en els camps de batalla, des del moment que en les trinxeres franceses s'hi troben fills de Catalunya i són moltes les vides catalanes sepultades en terra francesa, nosaltres, homes de Catalunya i homes de llibertat, no volem, perquè no podríem, ostentar un sentiment neutralista que per molts vol dir inhibició, moral i material, absoluta de tot quant a la guerra es refereixi i, encara més, de tot el que afavoreixi els pobles aliats, comptant-hi Bèlgica i Sèrbia, que és innegable que són sostenidors de la guerra purament defensiva.

Si nosaltres, equivocadament, haguessim practicat cap mena de sentiment neutralista hauríem comès un desacert grossíssim, ensems que una acció reprovable, car hauríem fet el joc dels imperialistes d'Europa i hauríem abandonat inhumanament a uns catalans que, amb tota generositat, han afirmat amb llurs heroicitats, davant de tot el món, la existencia col·lectiva del poble català.

Seguim, i seguirem, rebutjant la neutralitat moral, espiritual, que alguns—pocs, però—nacionalistes, proclamen... Nosaltres som partidaris de no desentendre'ns de les coses de la guerra; nosaltres no volem abandonar els homes de la nostra terra que, com a voluntaris, amb la França breguen... Per aquest motiu tenim oberta una subscripció i, per la mateixa causa, no ens cansem de recomanar a tots els nostres amics que hi contribueixin...

	Pessetes
Suma anterior.	815,55
BARCELONA	
Jaume Prats	3,00
Germans Marcè	1,00
Josep Ponsolé i Godó	1,00
Rebut per conducte d' <i>El Poble Català</i>	5,00
Vicens Tort	1,00
Narcís Andrés	1,00
Pere Gurgui i Fontanills	1,00
Total.	828,55

Una expedició de "paquets".— Els noms dels voluntaris catalans als quals els han estat remesos «paquets d'apadrinament» són els que segueixen:

Manel Fernández, Joan Hibert, Batista Griñó i Miralles, Jaume Pallarès, Enric Grau, Sebastià Martí, Vicens Vivas, Jaume Paesa, Romuald Bonet, Enric Turró, Josep Pujol, Joan Reig, Anfós Clapers, Sebastià Josep, Anfós Pérez, Antoni Tomàs, R. Colominas, Josep Macià, Antoni Grau, J. Miracle, Aleix Solà, Joan Carreras, Baltasar Garreta i Renat Grandó.

Els «paquets», tenint en compte que s'apropa l'hivern, que tan cru ha d'ésser per als soldats de la gran guerra, porten el següent contingut: una bufanda, una berretina, un trajo interior de franel·la, dos parells de mitjons, tres mocadors, un parell d'espardenyes, una faixa, agulles de cosir i fil, tafetà anglès, una pipa, un paquet de tabac, un paquet de mixtes d'esca, una lliura de xocolata, una pestilla de sabó, un llàpiz tinta, un segell de 0,25 francs, cintes catalana i francesa i un distintiu català.

Jòcs Florals al "Casal Nacionalista Martinenc"

DIUMENOE passat, a la tarde, tingué lloc, al Casal Nacionalista Martinenc, la festa dels Jòcs Florals organitzats per la Joventut Els Néts dels Almogàvers. L'espaiós pati del Casal, on se celebrà l'acte, aparegué ornat amb gust i sobrietat. La concurrència era nombrosíssima.

Ocuparen la presidència els individus del Jurat i el tinent d'alcalde del districte. També prengueren seient a l'escenari, muntat elegantment, els senyors del Consell Directiu de la entitat, Comissió Organitzadora i nombroses representacions.

Oberta la festa, el President del Jurat, en Prudenci Bertrana, llegí un brillantíssim discurs. El parlament d'en Bertrana versà, preferentment, sobre la manca de coherència entre l'esplendor de les nostres manifestacions patriòtiques externes i la absència de vitalitat catalana en el que són les activitats normals de la nacionalitat, sense la plenitud d'existència de les quals és impossible creure en un renaixement integral de Catalunya. Aquest discurs presidencial fou acollit amb una ovació.

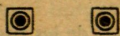
El Secretari, senyor Guinart, llegí seguidament la Memòria, detallada d'una faicó fluida i atraient. Fou també aplaudit.

La Flor Natural la obtingué el poeta Josep Pons i Tió, qui nomenà Regina de la Festa a la honorable dama Josepa Mercader i Estruch, a la qual li feien de Cort d'Amor les gentils senyoretas Casas, Andrés, Nadal, Badía, Oriach i Planell.

Obtingueren premis els senyors Ferrà, Salom i Morera, Ainé i Pla, Martí i Marull, Aregall i Massip, Rocamora, Vilà, Bancells i Prat, Riera i Bertràn i Andrés, i les senyores Remei Morlius d'Andreu i Julia Estrada de Soler.

El senyor Vives i Borrell clogué la festa amb un vibrant parlament de mercès.

Els senyors del Jurat, representacions, premsa i altres convidats, foren obsequiats amb un exquisit repàs de pastes i xampany, al final del qual hi hagué lectura de poesies, acabant amb un ben escrit discurs del senyor Blai Mor qui, en representació dels organitzadors, remercià a tots els que havien contribuït a la brillantor de la festa.

Un nou periòdic català

ACABEM de rebre el primer número del periòdic català *Resurgiment*, que apareix a Buenos Aires, mercès a la tasca d'apostolat nacionalista que s'han emprès estimats i bons amics nostres.

La presentació de *Resurgiment* és excel·lent i fuig de la general vulgaritat amb que, gairebé a tot arreu, són presentats els periòdics. Respecte al contingut, hem de dir, només, que és notable i interessant, com pot veure's passant els ulls pel sumari que publica, el qual és com segueix:

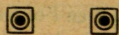
TEXT: A la premsa.—Unes paraules...—Catalunya en el món.—Als escriptors de Catalunya, H. Nadal i Mallol.—Crònica de Catalunya.—De la vida artística, R. Q. A.—Ego, Sensus.—Eduard Marquina.—Nova antologia.—Poetes catalans contemporanis: L'Amiga al temple, El teu retrat, Joan Arús i Colomer.—Un gran aconecement artístic.—Estrena de «Els Emigrants», de l'ignasi Iglesias.—Els catalans exilats i la

Catalunya de l'avenir, Ll. Subirachs i Cunill.—Lleugeres disquisicions poètiques, Manuel Cairó.—Catalans, germans de patria.—Sostenidors de *Resurgiment*.—La qüestió d'Irlanda, Joan Nut.—Elegia romana, Jeroni Zanné.—Un català mil·lionari, Valiós testament.—Institut d'Estudis Catalans.—Normes ortogràfiques.—Feliç auguri, P. O. L.—Notícies.

GRAVATS: «Aplec de la Sardana» celebrat a Vallvidrera.—Ignasi Iglesias, autor de «Els Emigrants».—Pere Vila i Codina.

Nosaltres, efusivament, saludem al nou periòdic català, ensems que, amb una franca encaixada, encoratgem als editors i sostenidors de la publicació suara a les nostres mans arribada.

Amunt, companys! El nacionalisme de Catalunya com més pal·ladins arreu del món tingui, més ràpidament triomfarà.

Càtedra de Gramàtica Catalana a la Escola Normal de Mestres de Barcelona

Ala Secretària de la Escola Normal de Mestres de Barcelona queda oberta la matrícula per a la classe de Gramàtica elemental Catalana, que, amb caràcter d'ensenyament lliure, l'Associació Protectora de la Ensenyança Catalana té establerta, des del curs darrer, a la esmentada Escola.

La matrícula d'aquesta classe és destinada als alumnes de la Normal de Mestres i és absolutament gratuïta.

Les lliçons, com al curs passat, aniran a càrrec del doctor en Filologia Pere Barnils i Giol, inaugurant-se el dia 16 d'Octubre, i donant-se els dilluns, dimecres i divendres, a la tarde, de dos quarts de quatre a dos quarts de cinc.

Gran Festival patriòtic en preparació

UNA solemnitat magnífica s'apropa... A Barcelona, al Palau de les Belles Arts, el 7 d'Octubre pròxim, ha de celebrar-s'hi, a profit dels heroics voluntaris catalans que lluiten, al costat dels exèrcits de les nacions aliades, a la guerra d'Europa, una grandiosa festa de finalitat i característiques francament patriòtiques.

La Comissió organitzadora dels treballs per a portar a terme la realització de tan bella iniciativa, a més dels números variadíssims que integren el programa per ella confectionat, ha rebut ofertes d'elements de veritable mèrit artístic; a les moltes reunions que ha convocat s'hi ha exposat el programa general de la festa, el qual donarem a conèixer, als lectors, tan prompte el deixin definitivament enllestit. No cal dir que serà esplèndid....

Els homes que donen la vida per la llibertat del món, en aquesta lluita apoteòsica, són mereixedors de tots els respectes i de totes les delicadeses de l'esperit dels que restem expectants a la ciutat... Els generosos i abnegats legionaris de Catalunya, durant les hores de brega i de dolor, beneeixen els germans seus que, des de la patria dolça i enyorada, els envien una esquisida ofrena!

L'actuació obrera

Els carrilaires del Nort, Secció Valladolid, al darrer Consell general extraordinari, per unanimitat, acordaren:

1. Recabar del Comitè del Sindicat que, a la major brevitat, convoqui un Congrés extraordinari, per a pendre acords, a fi d'evitar tota mena de represalies contra els vaguistes i per a fer que compleixi qui correspongui el dictamen de l'Institut de Reformes Socials.

2. Atorgar un vot de confiança als Delegats que representin aquesta Secció al Congrés al·ludit, per a que obrin segons els aconsellin les circumstàncies, respecte a jutjar el comportament del Comitè del Sindicat.

3. Nomenament de Delegats per al Congrés de referència.

4. Valladolid com a punt on deu celebrar-se.

5. Que els Delegats sol·licitin, amb l'anticipació deguda, el permís de la Companyia, i, en cas d'esse'ls negat, entrevistar-se amb el representant local del Govern, per a que aquest reclami del mateix la deguda autorització.

6. Concedir una amnistia a tots aquells companys que, havent secundat la vaga, en l'actualitat encare no siguin socis.

• Els operaris vidrers de la casa Tarrida, en vista de que resultaria contraproduent la seva actuació per a la del Sindicat de l'ofici, han dessistit de treballar els dies de festa, acció que els ha valgut el regoneixement de tots els obrers del ram, que han fet públic per mig de la Junta de la societat La Unió Vidrera, on s'hi acoblen els que treballen el vidre.

• La societat de paletes La Unió fa avinent que continua oberta la llista per a recabar una quantitat setmanal i fer-ne entrega al company Andreu Urbano, qui resta impossibilitat de resultes de la vaga darrera. Per tant, prega a tots els companys que contribueixin a una obra tan humanitària, continuant, amb aquest fi, la subscripció oberta, fins assolir el propòsit fet.

• Organitzat pel Sindicat de contramestres El Radium, tingué efecte un míting per a tractar del curs de la vaga que els mateixos sostenen. Parlaren diferents companys, explicant les incidències de la vaga, recabant l'apoi moral de les dones tèxtils de Sans, per a poder assolir, quant més aviat millor, el que demanen. Tots els oradors elogiaren els obrers tèxtils de Sant Martí, fent resaltar la bona tasca per ells realitzada. Feren esment de la inexplicable actitud passiva servada pels obrers tèxtils de Sans, que retrassa el triomf dels contramestres, triomf que és de capital transcendència assolir, ja que de la victòria d'ells depèn la ferma i total organització tèxtil.

• La Unió Ferroviària (B. N.) celebrà una assemblea per a protestar de les represalies que la Companyia comet, ara, després de la darrera vaga. Parlaren els companys Berrocal, Ullod, Cid, Acracio, Giró, Bernabeu i Herrero. Tots dirigiren enèrgics atacs a la Companyia del Nort pel seu mal procedir en aquest afer. Aiximateix fuetjaren l'Institut de Reformes Socials, repriminant el Govern per no haver fet complir com calia el que l'Institut dictamina.

Dr. Vilà i Torrent

ON PARLE FRANÇAIS ENGLISH SPOKEN MAN SPRICHT DEUTSCH
BARCELONA — Carrer Roger de Llúria, 44 (entre Gran-Via i Diputació)

METGE ODONTÒLEG de les Escoles
dentials de Madrid i Philadelphia (EE. UU.)

NOVES

La Escola Catalana d'Art Dramàtic que, amb tant acert i amb una perseverança que haurà de donar fruits importants al nostre teatre, ve preparant als nostres futurs actors, ja té oberta matrícula per al vinent curs de 1916-1917.

La inauguració del mateix tindrà lloc, com de costum, el dia primer del vinent Octubre i el curs acabarà al 30 de Juny.

Durant el mateix es donaran les classes acostumades de declamació, recitació, gramàtica catalana, història de l'art i del teatre i indumentària, a més d'organitzar-se tots aquells altres actes complementaris que han d'ésser a la vegada una extensió dels estudis que es cursen en aquesta institució de cultura artística.

Les hores de classe seràn de set a nou de la tarda de tots els dilluns, dimecres i divendres no festius.

Sabem que a més dels deixebles que segueixen de cursos anteriors, s'hi matricularàn, aquest any, molts elements de la nostra joventut aficionada al teatre català, per a encarrilar i perfeccionar en els estudis les condicions i facultats artístiques, que els poden fer, per al dia de demà, elements ben aprofitables per a la escena catalana.

La inscripció de la matrícula es pot fer en la Secretària de la Escola, Plaça Santa Agna, 4; tots els dilluns, dimecres i divendres, de sis a set de la tarda, en que es facilitaràn tota mena de detalls i condicions.

L'Agrupació Horaci, de Reus, ha convocat, darrerament, una reunió de personalitats d'aquella ciutat per a tractar de celebrar una festa en honor d'en Marius Ferré i Segarra, malaguanyat poeta reusense.

Els treballs preliminars estan ben encarrilats, complint-se amb la col·laboració de notables escriptors catalans.

La Secció permanent de propaganda del Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria fa present a totes les entitats que portaren corones i rams a l'estatua d'en Rafel Casanova que poden passar, les que encare no ho hagin fet, a recollir les cintes de les esmentades ofrenes, qualsevol dia feiner, a les oficines de l'esmentat Centre.

El Centre Excursionista Barcelonés ha organitzat per demà diumenge una excursió a Gelida, Castell de Gelida, Roques de Forrallac i Puig d'Aguilles, retornant per Sant Pons, Corbera i Molins de Rei.

Punt de reunió: Baixador del Passeig de Gràcia a les 4. Deuen portar-se provisions.

L'Institut Català de Gimnàstica Rítmica, seguint el costum establert els anys anteriors i a fi de facilitar el coneixement de les seves ensenyances, concedeix aquest any sis matrícules completament gratuïtes a les persones d'ambdós sexes que desitgin conèixer a fons el mètode d'educació pel ritme de Jacques Dalcroze i vulguin dedicar-se a la ensenyança i propagació del mateix.

Els aspirants a aquestes matrícules no deuen ser menors de vuit anys ni majors de setze, han de posseir alguns coneixements de solfeig, disfrutar de bona salut, no tenir cap defecte físic i poder acreditar una conducta irreprotxable. Deuen dirigir una sol·licitud de demanda al senyor Director de l'Institut, don Joan Llongueras, Palau de la Música Catalana, fent constar clarament el nom, edat i domicili del sol·licitant, quins coneixements musicals poseeix i on els ha adquirit i a quina classe d'estudis es dedica o quines ocupacions té.

Les sol·licituts s'admetràn fins el dia 25 del corrent.

La Lliga Nacionalista, de Santa Coloma de Gramanet, treballant constantment per a dotar de nous atractius, tant en l'ordre cultural com en el d'esbarjo, el viure de la població, ha organitzat una sèrie de Tres Festivals Selectes, que prometen atraure cap a Santa Coloma a tots els aimants de les festes que responen al sentit de la nostra catalanitat. Pendrà part en aquests Festivals, que se celebraran els dies 24 del corrent, 15 d'Octubre i 12 de Novembre, l'Orfeó Gracienc, l'Esbart Folk-lore de Catalunya i una cobla empordanesa, i el Chor Infantil Mossèn Cinto, de Barcelona.

El primer Festival, que tindrà lloc demà, diumenge, a les cinc en punt de la tarda, en la gran sala de festes de la Lliga, anirà a càrrec de l'Orfeó Gracienc amb les seves tres seccions de senyorettes, homes i infants, formant un conjunt de 160 choristes, i interpretant un programa constituït per obres de Balcells, Pérez-Moya, Lambert, Morera, Jannequin, Caldach, Mas i Serracant, Clavé, Vives, Saint-Saens, Lamote de Grignon, Otto, Nicolau, P. Martini i Grieg.

Davant la perspectiva de la gran concurrència que el nom prestigiós de l'Orfeó Gracienc portarà a Santa Coloma, hi haurà servei extraordinari de tramvies en la línia de Barcelona (Carrer Trafalgar) a Sant Adrià de Besòs, i de carruatges des d'aquest darrer punt a Santa Coloma.

El Casal Catalanista del Poble Sec ha acordat, en son darrer Consell general extraordinari, la dissolució d'aquesta entitat.

El motiu de la dissolució és per a poder ingressar tots els seus socis al nou Centre Nacionalista Català.

Se fa públic, per a coneixement general i dels socis que no concorregueren a l'expressat Consell, que poden passar a inscriure's al domicili provisional del Centre Nacionalista Català, plaça Beat Oriol, 9, principal, i a les oficines de la Unió Catalanista, Canuda, 14, principal, on s'admeten inscripcions.

En virtut dels Estatuts del Casal Catalanista del

NACIONALISTES:

Es deure de companyerisme, contribuir a la obra del millorament dels presos i exilats per causes de Catalunya.

L'Associació Catalana de Beneficència

nascuda a aquest fi, us demana la vostra inscripció en la seva llista de socis.

Quota mínima: 0'50 pessetes

Dirigir-se: Alvarez, 6, principal.

Poble Sec, els cabals de la societat seràn entregats a la benemèrita Associació Protectora de la Ensenyança Catalana.

Demà, diumenge, al local del Centre Republicà Català Sang Nova, Consell de Cent, 12, s'hi celebrarà el Concurs de Lectura i Escriptura catalanes, que amb tan bon zel organitzà aquella entitat.

El nombre d'inscrits, tots habitants de Sans i Hostafrancs, ascendeix fins prop de 200, el que fa esperar un èxit complet.

L'acte del repartiment de premis tindrà lloc el dia 1 d'Octubre, vigília de la Festa Major, havent-se rebut, per a ésser atorgats, objectes i llibres valiosos.

La Redacció de LA NACIÓ destina a aquest Concurs una col·lecció, pulcrament relligada, de tots els números apareguts fins a la data.

L'Orfeó Gracienc, que es feu seva la iniciativa exposada pel mestre Balcells d'honorar a l'Orfeó Català amb motiu de les seves bodes de plata en la persona de l'eminent mestre Millet, ha circulat, a totes les entitats corals catalanes, una comunicació demanant a aquestes la respectiva conformitat i adhesió al projecte esmentat.

Fins ara, s'han rebut, amb comunicacions entusiastes, les següents adhesions: Orfeó Granollerí, Orfeó Popular Olotí, Orfeó Vigatà, Orfeó Nova Tàrrrega, Orfeó Lleida Nova, Chor Infantil Mossèn Cinto, Orfeó de Sans, Escola Coral Martinenca, Schola Coral de Terrassa, Orfeó de Sabadell, Orfeó Catalunya, de Cassà de la Selva, Orfeó Cervantí.

Si alguna entitat coral ha deixat de rebre la corresponent comunicació i simpatitza amb la iniciativa esmentada, pot dirigir-se a l'Orfeó Gracienc.

Demà, diumenge, a les quatre de la tarda, el Grup Feminal del Casal Catalanista del districte II celebrarà Junta General per a tractar, entre altres assumptes, de la renovació de càrrecs del Consell Directiu.

Es prega amb gran interès la puntualitat i assistència.

L'indicat Grup Feminal ha organitzat, també per a demà, dia 24, una gran festa que es desenrotllarà d'acord amb el següent programa:

Matí a les deu:

I.—La mainada de les Escoles del Casal cantarà varies cançons amb gestes.

II.—La nena C. Grau recitarà la poesia «El plat de fusta».

III.—Poesia «L'escut de Catalunya», per la nena Lluisa García.

Tot seguit repartiment de calçat i mitges a les petites deixebles de dites Escoles.

A dos quarts de dotze:

Repartiment de Bòns de pa, arroz i carn als pobres del districte.

Tarde a les cinc:

Audició de sardanes a piano.

Nit a les deu:

Audició de sardanes per la renomada cobla Barcino.

MUNDIAL PALACE

COBERTS DES DE PTES. 3'50 - CONCERT
TOTS ELS DIES

Els divendres Boullabaisse - Dissabtes menú
corrent i vegetarià

PORTA DE LA PAU

LA NACIÓ

Biblioteca i Hemeroteca General

ABONAMENT

2 pessetes trimestre : Estranger: 3 pessetes

C. E. d'Arts Gràfiques, S. A. — Mallorca, 257 bis